

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Meditationum evangelicarum pars tertia, hoc est:
Tractatio evangeliorum tam dominicalium, quam
festivalium, ad recte se sub variis tentationum generibus
gerendum, disposita**

Creide, Hartmann

Francofurti ad Moenum, 1682

De tertio

[urn:nbn:de:bsz:31-126133](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-126133)

enim gallus, tanquam sedulus vigil nocturnus, gallicinio suo multos homines excitat: Ita & Ecclesie ministros vocem suam instar tubæ exaltare, & mundum peccatis immersum è somno peccatorum excitare oportet. Surge, qui dormis & exurge è mortuis, & illuminabit te Christus, Eph. 5. v. 14.

Gallus èd frequentius cantare solet, quando tempestas mutatur, & pluvia imminet: Ita quando Deus tempestate terribili ingruere vult, verbi Præcones majori zelo elament oportet: Pœnitentiam agite, jam securis ad radicem posita est, Matth. 3. v. 15. id non plane frustraneum erit. Et si enim multi sunt, qui id parum curent, attamen semper inveniuntur, qui excitari se patiuntur, juxta illud: Sicut imber & nix descendit de cælo, Esa. 55. v. 10.

2. *Aspectu consolatorio.* Et conversus Dominus, respexit Petrum.

Hic efficax gratiæ intuitus fuit, quem Petrus in corde sensit, quòque ad meliores cogitationes perductus fuit. Christus eum alloqui nolebat, ne suspicionem hostium confirmaret, ideo aspectu ipsum monere vult, q. d. Petre, Petre, tu plane in via erroris es, an nescis, quid antea tecum locutus fuerim. O quam graviter, deliquisti, egredere actutum Palatio Pontificis, & age pœnitentiam, ego tibi injuriam mihi illatam libenter condonabo.

Recordemini, Dilecti! hunc gratiæ intuitum, & quando & ipsi forte ex infirmitate humana, in delicto aliquo præoccupati fueritis, respicite in tempore, nos benignissimum in cælis Patrem habemus, qui bonæ spei iussit esse filios suos, relinquens locum pœnitentiæ, Sap. 12. v. 19.

Quis igitur desperaret? Potius omnes sibi dictum putent: Ubi exsuperat delictum, ibi exsuperat gratia, Rom. 5. v. ult.

3. *Emergens fructus.* Nam Petrus gallicinio & ad spectu Christi admonitus,

1. *Nutum Christi observat.* Idem discamus ab ipso. O quot inveniuntur eorum qui corda instar adamantis obdurant, nihilque maledictionem legis, è suggestu ipsis intamam curant, sed malitiose pergunt, dicentes: quis prohibebit?

Ideoque parum spei ad pœnitentiam in illis superest.

Ah dubito, ne gratia
Qua sic abusus est data,
Hunc persequatur tandem!

Quia vocavi & renuistis, Prov. 1. v. 25.

2. *Aulam declinat,* & pravorum consortium deserit, per quod lapsus fuerat. Ita & nos locum & occasionem, qua ad peccatum seduci possimus fugiamus. Fascinatio enim nugacitatis obscurat bona, Sap. 4. vers. 12.

3. *Amarè plorat.* Id non modo tum incepit, sed & per omnem vitam continuavit, ut Cl. Alexandrinus scribat: quoties gallum cantare audiverit, toties oculos ejus lachrymis stillasse, adeo ut lachrymæ genas ejus, instar crudæ carnis perederint. Beatos illos, qui ejusmodi dolorem in corde suo sentiunt. Beati, qui lugent, quoniam ipsi consolabuntur, Matth. 5. v. 4.

De Tertio.

Restat tertium, quod est *Judæ interitus.* Ubi notetur

1. *Querela.* Descripta hæc est ab Evangelistis

1. *Ratione causa impellens*, quæ fuit condemnatio Christi ad mortem. Judas multò aliter sibi rem imaginatus erat, non dubitans, quin Christus pro omnipotentia sua vincula eorum dirupturus, seque iisdem subducturus esset, ut sapiens fecerat. Ut vero rem multò aliter cadere perspiciebat, ecce peccatum, quod hæctenus secure quasi quieverat, evigilat, & in tantas angustias eum conjicit, ut nesciret, quo se vertere debeat.

Est in hac re imago omnium Epicureorum, qui secure in diem vivunt, dicentes: Peccavi, & quid mihi accidit triste? Sir. 5. v. 4. deinde idem illis accidit, quod Judæ proditori, ut corpore & animo Diabolo mancipentur. Hinc graviter monet Siracides: Fili peccasti? non adjicias iterum, c. 21. v. 1. seqq.

2. *Ratione modi competentis*: pœnitentia enim ducebatur. Hæc primus gradus pœnitentiæ est, nam, ut Poëta canit:

- - Si pœnitet, haud nocet error.

Quæ secundum Deum tristitia est, pœnitentiam in salutem operatur, 2. Cor. 7. 10. Hoc contestatus est

1. *Ore*. Dixit enim: Peccavi, tradens sanguinem justum. Ita peccata nostra minus abscondamus, ut Protoplasti, foliis ficus turpitudinem obtegere satagentes, Gen. 3. 7. sed confitentes ea manifestemus, si peccatorum remissionem consequi velimus. Si dixerimus, peccatum non habemus, ipsi seducimus nos, 1. Joh. 1. v. 8.

2. *Opere*. Projiciebat enim argenteos in templum. Idem & nobis faciendum: Non remittitur peccatum, nisi restituatur ablatum. Quod si id non fit, Deus ipse divitias, quas

devoravit impius, de ventre illius extrahet, Job. 20. v. 15.

II. *Medela*. Ubi enim venit ad Principes Sacerdotum & Seniores iisdemque confessus est, peccasse se, quod tradiderit sanguinem innocentem, petens ab illis, ut sibi salutare consilium & efficax solatium suppeditarent: ipsi naso ipsum adunco suspendentes ajunt: Quid ad nos? Tu videris. Si iniquè egisti, tuæ illud conscientie inferimus, tu ipse in culpa es, qui operam tuam nobis obtulisti: videris igitur, quomodo illud quod intrivisti, exedas.

Hæc misera consolatio fuit, qua animi angorem magis auxerunt, ejusque desperationi anam suppeditarunt.

Videmus igitur, quantum beneficium sit, si Deus, regioni vel civitati, fideles Pastores concedat, qui sauciarum conscientiarum sedulam rationem agunt, easque Evangelico solatio erigunt, ne desperent, sed vera in Christum fiducia se sustentent, qui in mundum venit peccatores ad pœnitentiam vocare, Luc. 5. v. 32.

Videmus quoque, quantum hominum amoris & Principum favori tribuendum sit. Principes Sacerdotum & Scribæ Judæ principio miris modis subblandiebantur, cum illis operam proditoriam offerret: idèò magnam ei spem ostenderant, quia hac in parte ipsis morem gesserat, fore, ut eum vicissim officiis suis adjuvarent, & ad amplissimas dignitates evherent. Verum jam indignum putant, quem verbo consolatorio reficiant. Idem adhuc hodie evenit illis, qui vana arundine & brachio carnali confidunt. Quid enim homo? Gramen, Psal. 103. vers. 15. Ejusque vita velut vapor evanescit, Jac. 4. v. 14. ideo hominum auxilio

auxilio nitendum minime est , Psal. 118. vers. 8. 9.

III. *Sequela.* Id indicant Evangelistæ ,

1. *Respectu Judæ desperantis.* Non enim modo in peccatis suis desperat , ut Cain, Gen. 4. vers. 13. sed Diabolus eum eò perducit , ut arrepto laqueo seipsum suspendat.

Inspicite Judam :

I. *Vanitatis amatores*, qui terrenis modo inhiatis , & hoc ipso bonam conscientiam & salutem negligitis & amittitis. Quid Judas effecit ? quid sibi emit triginta argenteis ? Nil nisi restim , qua suspensus crepuit medius , & diffusa sunt omnia viscera ejus , Actor. 1. vers. 19. Sic adhuc hodie ejus similes Mammonæ servi incidunt in tentationem , & in laqueum , 1. Tim. 6. v. 9.

2. *Christi desertores* , qui à vera fide contra conscientiam deficitis. Judæ male id cessit : Ita nemo impune feret , qui à Christo ejusque verbo deficit , postquam semel illuminatus est , Hebr. 6. v. 4. Sir. 26. v. 27.

3. *Omnes auditores* , & æquo animo perpendite , quam horrendum peccatum sit , si quis sibi ipsi violentas manus inferat.

1. Enim talis Dei misericordiam abnegat, Jer. 9. v. 12.

2. A Deo se divellit, qui ipsum creavit, & sanguine Filii sui ad hæreditatem vitæ æternæ redemit.

3. Templum Spiritus sancti devastat & perdit.

4. Violat quintum præceptum, in quo *αυτοχρηστια* severe interdicta est.

5. Judicium extremum & vitam æternam non credit, ubi rationem hoc ipso de crimine reddere tenetur.

6. Sibi & toti generi suo labem malæ famæ adspersit.

7. Quodque pessimum est, dum temporalem cruciatum se effugitutum putat, præcipitat se in æternam condemnationem. Manifesta sunt opera carnis, Gal. 5. v. 21. *Vid. Part. 1. pag. 341. b.*

II. *Ex parte Cleri consultantis.* Principes enim Sacerdotum , acceptis argenteis dixerunt : Non licet eos mittere in corbonam , quia pretium sanguinis est. Concilio autem inito concludunt , se ex illis agrum figuli emturos esse , in sepulturam peregrinorum , si summis Festis Hierosolymam accedentes, ibi morerentur , ut sic locum certum sepulturæ haberent.

Hic habemus *ideam Hypocritarum.* Pontificibus enim & Scribis religio est, argenteos hos in corbonam mittere, ex qua ante illos sumserant : Verum ut Christum occidant, nulla ipsis religio est, id est, culices colare & camelos deglutire, Matt. 23. v. 34. Sic adhuc hodie multi inveniuntur , qui in levioribus, & adiaphoris arctam habent conscientiam : Verum vino seingurgitare, scortationem committere , proximum convitiis proscindere , aliaque id generis peccata perpetrare, leviusculum arbitrantur, ideoque Væ illos feriet, quod Servator ejusmodi hypocritis annuntiavit, Matth. 23. v. 13. seqq.

Sed & hanc consolationem postremo arripiamus. Quamdiu in hoc mundo vivimus, in terra peregrinationis sumus, & peregrinamur à Domino, 2. Cor. 3. v. 6. At ubi beate morimur , cubiculum nostrum

in terra habemus. Id est, ager sanguinis, triginta argenteis, mercedis proditoriae coemptus, & sanguine Christi sanctificatus, ubi secure & tranquille quiescemus, & dormitabimus usque ad diem ultimum, & tum in caelestem Hierosolymam

introducemur, ubi Christus per abitum suum ad Patrem *πολίτευμα* nobis acquisivit.

Eò nos omnes ex gratia transferre dignetur Deus caelestis Pater per & propter Christum, Amen.

DOMINICA JUDICA.

Textus.

Historia Passionis Dominicae.

EXORDIUM.

Hodiernam Dominicam olim vocarunt Judica, quia in Ecclesia Latina in introitu cecinerunt: Judica me Deus, & discerne causam meam de gente non sancta, & c. ex Psal. 43. v. 1. Hoc ipso pii Veteres respexerunt hodiernum Evangelium, ubi Christus in acrem disceputationem descendit cum Judæis, qui non modo convitiis acerbissimis ipsum proscindunt quod Samaritanus sit, & Dæmonium habeat: Sed lapides quoquetulerunt, ut jacerent in eum, Jesus autem abscondit se, & exivit de templo.

Quia igitur illud, quod Christo tanquam capiti accidit, & membra ejus experiri coguntur, in Ecclesia hac militante, non inique precamur: Judica me Deus. Auxilium enim nostrum non aliunde est, quam à Domino, qui fecit caelum & terram, Psal. 121. v. 2. & novit suos è calamitatibus eripere, 2. Petr. 2. v. 9.

Nos pro Instituti ratione ex Evangelio meditamur:

1. Triplicem Querelam. Quæ respicit

1. *Veritatis odium.* Id sane Christus re ipsa comperit, ideo inquit ad Judæos: Si veritatem dico, quare vos non creditis mihi? Idem experti sunt Prophetæ, qui ante eum fuerunt: Apostoli, qui post eum egressi sunt, & Evangelium prædicarunt, Judæis quidem scandalum, gentibus autem stultitiam: ipsis autem vocatis Judæis atque Græcis, Christum, Dei virtutem & sapientiam, 1. Cor. 1. v. 24. Experiuntur quoque quotidie, omnes fideles verbi Præcones, ob invisam enim multis veritatem, tanquam purgamenta mundi, & peripsa fiunt, 1. Cor. 4. v. 13.

2. *Religionis dissidium.* Id statim post lapsum incepit, inter Cainum & Abelem, qui in Sacrificio discrepabant, Gen. 4. vers. 5. Deinde continuatum est ab uno seculo ad aliud,